

ДОБРОТВОРЧА ЕНЕРГІЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СЛОВА

Василь Лизанчук

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

e-mail: kafradioiteleb@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-6995-0360>

Проаналізовано науково-публіцистичні праці Миколи Григорчука, у яких зосереджено увагу на формуванні в українців національної гідності, державницького мислення, морально-духовних ідеалів. Наголошено, що важливо зміцнювати духовну єдність української нації, поглиблювати ментальний спротив гібридній війні Російської Федерації проти України, розширювати та поліпшувати просвітницьку пропаганду українських національних цінностей. Адже досі кровоточить зранене українське серце від московського царського та російського комуністичного режимів, які знищували українську національну еліту, отруювали національну ідентичність, соборницькі почуття, під гаслами інтернаціоналізму нав'язували фальшиве розуміння братерської єдності білорусів, росіян та українців, формували безнаціональну людину, яка сліпо, бездумно виконувала московські імперські зазіхання. Підкреслено, що жодну інформацію у широкому і вузькому розумінні не можна сприймати без тестування на правдивість, відповідність морально-духовній місії людини, основоположним цінностям українського етносу, поклавши морально-духовні національні цінності в основу державного будівництва.

Ключові слова: публіцистика, незалежність України, свобода, комунікація, патріотизм, морально-духовні цінності, національна свідомість.

Досить часто під час зустрічі запитуємо один одного – «Що нового?». Духовно-інтелектуальна потреба отримати цікаву, суспільно-важливу, змістовну інформацію у всі часи супроводжувала людину. У нинішній період з першої хвилини народження людина потрапляє в інформаційний бум. Її бомбардують найрізноманітніші повідомлення, насичені певними судженнями про факти, події, явища, оцінками, схваленнями чи осудом поведінки, вчинків окремих осіб, груп людей, партій, суспільних організацій, а також властей, урядових структур тощо. Водночас постправа (брехня), фейки, антиукраїнські наративи переповнюють інформаційний простір України.

Як витримати цей потужний натиск? Найголовнішим лікувальним засобом є Правда, яка живиться добродесними джерелами – історичними і сучасними. До інтелектуально багатих, емоційно добротворчих, морально чистих інформаційно-аналітичних джерел належать дві книжки доктора фізико-математичних наук,

фізика-теоретика Миколи Григорчука «Куди йдеш, Україно?» (2020 р.) і «Свобода на барикадах» (2021 р.). Він народився у селі Баня-Березів Косівського району Івано-Франківської області. Микола Іванович Григорчук закінчив з відзнакою фізичний факультет Чернівецького державного (нині національного) університету імені Юрія Федьковича. Тепер він провідний науковий співробітник Інституту теоретичної фізики НАН України.

Книжки М. І. Григорчука «Куди йдеш, Україно?»¹ та «Свобода на барикадах»² наповнені українською національною ідеєю державного самоздійснення, в основі якої правдива інформація знань. Свідоме й активне прискорення руху правдивої інформації у вузькому і широкому розумінні професор С. Й. Вовканич назвав духовною інформаційною мобільністю нації. Творче інформаційно-виховне комунікування Миколи Івановича – це відгуки, огляди, рецензії на актуальні твори письменників Марії Матіос, Віри Вовк, Романа Іваничука, Дмитра Павличка, Юрія Щербака, Богдана Гориня, Михайла Слабошпицького, Івана Корсака, Григорія Гусейнова, Василя Рубана, Ярослава Мельника, Софії Андрухович. У публіцистичних роздумах йдеться про деякі пам'ятні для українців події недалекого минулого та історичні постаті з ними пов'язані. Спираючись на твір Івана Корсака «Вибух у пустелі», М. Григорчук зазірнув в історію створення атомної бомби. До цього великого проєкту у США був причетний киянин Георгій Кістяківський, який знайшов спосіб приводу диявольської машини в дію. Услід за героями роману Юрія Щербака «Зброя останньої надії» М. Григорчук розмірковує над розробкою такої зброї на сучасному етапі розвитку Української Держави. Він також відобразив лихо від ядерної енергетики, зумовлене невмілим використанням складних технологій. Для України воно обернулося страшною аварією на 4-му блоці Чорнобильської АЕС.

На прикладі життєвої дороги Митрополита Андрея Шептицького окреслено всю складність боротьби Галичини за свої релігійні переконання та за автономію краю, де стикалися агресивні інтереси Австрії, Пруссії та Польщі. У розповіді про Нестора Махна та його дружину Галину Кузьменко розкрито трагічні процеси, які відбувалися у ті самі часи в Центральній Україні, окупованій російськими більшовиками за допомогою змосковцених українців. Оглядаючи життєві шляхи і творчий доробок таких талантів, як Віра Вовк і Святослав Гординський, М. Григорчук показав велич духовної національної сили українців навіть тоді, коли вони втратили зв'язок з рідною землею. Кожна оповідь Миколи Івановича відкриває, показує людині дорогу до українського національного храму через її серце, в якому є Бог.

Надзвичайно хвилюючими є спогади Анни Урбанович, яку у жовтні 1947 року енкаведисти російського комуністичного режиму вивезли на Сибір. У довідці СБУ для комісії Верховної Ради України про ОУН і УПА (1993 р.) зазначено, що в період з 1944 до 1955 року з території західних областей України були виселені у віддалені райони СРСР 65906 сімей учасників ОУН, УПА (203662 особи). У книзі «Свобода на барикадах» Миколи Григорчука читаємо:

«На Покрову 1947 року в Березовах несподівано випали великі сніги. Як казали місцеві: «Западь по груди». Рум'яніли ще яблука в садах. Закутуючись дедалі більше в пухкі білі одежі, вони були заскочені природною халепою. Гілля ж, не витримавши

¹ Григорчук, М. (2020), Куди йдеш, Україно? ...

² Григорчук, М. (2021), Свобода на барикадах...

спільної ваги плодів і снігу, вигиналось до «не можу», тріщало і ломилось, ніби віщуючи біду.

Невдовзі рано удосвіта у багатьох мешканців села пролунав стукіт у двері. Коли двері відчиняли, до хати вломлювалась трійця військових у шинелях з синіми погонами на плечах й червоними зірками на кашкетах. Домашню тишу розривав наказ: «Распішісь, что у тебя нет оружия в доме!». Розписувались, не вчитуючись, адже зброї справді не було. Отримавши підпис, строго додавали: «Собірайтесь бистро! В Сібір поедіте!»; «Через час на виход с вєцями!». Це означало: бери найнеобхідніше, що можеш сам взяти в руки з одєжі і їжі й покидай рідну домівку, можливо назавжди.

Анна обвила ноги войлоковими онучами, натягла шкіряні постолі, накинула пєтук на плечі. Опісля одягла свою ще сонну п'ятирічну Наталочку в кожушок, взяла її на руки, перехрестила хату, себе з донею, й рушила у невідоме. Білася в догадках: «Господи Боже, за віщо така на нас упала кара?». Невже через чоловіка, який, будучи сільським кравцем, інколи ремонтував одєжу повстанцям у лісах? Але він уже третій рік відбував ув'язнення у Сибірах за свої кравецькі «злочини». Може, через тітку, окружного кур'єра УПА Анну Малкович? Але її хата разом зі stodолою єдині на всі Березови були висаджені в повітря протитанковими мінами на очах у її дочки Розалії, яка при цьому була заарештована. Тітка ж Анна була зненацька схоплена у 1946 році й засуджена на 25 років концтаборів і вже третій рік відбувала покарання в Іркутській області. Чи це карма така? У 1939-му, як зайшли перші «совіти», двоє братів Анниної матері Марії Малкович – Іван і Василь Малковичі – чи не єдині на Березовах – були «розкуркулені» й вивезені у Сібір разом зі своїми родинами. Так і не повернулись. А тепер вже й Анну з дочкою відправляють у ту ж дорогу...»³.

Анна Урбанович після жакликих поневірянь втекла із Сибіру, але без донечки. Наталочка на св. Введення, 21 грудня 1947 року, померла – дитячий організм не витримав сибірських випробувань. Після амністії Анна Урбанович довгі роки обходилася сама, без особливої опіки. Читала газети, слухала радіо, дивилася телевізійні передачі, регулярно відвідувала церкву. Була у курсі світових новин, мала добру пам'ять, багато знала цікавих фактів з історії Березовів, окремих родин, її цікаво було слухати. «Це би на волову шкіру не переписав, що я перейшла, – не раз казала. – Таке варто не забувати, бо щєлєпи Кремля весь час напogотові».

Анна Урбанович вірила в те, що українці відвоюють рідні землі у московських загарбників. Обурювалася, коли російські посіпаки називали українських борців за волю фашистами, нацистами. Анна Урбанович не дожила до майбутньої Перемоги над новітнім ворогом – відійшла у кращі світи 2 січня 2021 року. Ще за життя подбала про свій надмогильний пам'ятник. На ньому вона молода, разом з Наталочкою.

Роздумуючи над інтелектуальним романом Юрія Щєрбака «Час тирана. Прозріння 2084 року», Микола Григорчук підкреслив, що життєвий досвід автора спрямував аргументований, аналітичний погляд на майбутні глобальні виклики, союзи і конфлікти, намагався спрогнозувати хід світової і національної історії та відповісти на запитання: хто ми, звідки й «куди йдеш, Україно?».

Миколу Григорчука, як і Юрія Щєрбака, найбільше непокоїть доля України, бо «Україна – це вічно киплячий казан Європи під високим тиском, який час від часу

³ Григорчук, М. (2021), Свобода на барикадах... С. 90–92.

вибухає, і тоді ллється кров ріками», бо «ми не тільки народ Плуґа, а й народ Шаблі». Завдяки нашій войовничості («українці вперті як у житті, так і в бою») ми залишилися на своїй землі. Не раз втрачали свою державність з огляду на те, що «наші люди схильні до анархії», зневажають будь-які закони, за гасло мають «волю», а не «свободу», толерантні до всяких зайд. Ми швидше належимо до тих, для яких закон неписаний, ніж до тих, хто вірить різним законам і конституціям. Нам пасує «маховська волелюбність» і гоголівська роздвоєність душі, коли ми любимо все своє, але вірно служимо поневолювачеві. Юрій Щербак висуває здогад про те, що «ми, українці, програємо тому, що ніхто не хоче помирати за абстрактну ідею, зненавиджену державу, злодіїв у владі, поліцію, яка нещадно лупцює мирних протестантів». Вустами героя Крейди автор припускає, що «ми збереглися як народ тільки завдяки нашій покорі».

Юрій Щербак обмірковує можливості національної військової диктатури (на зразок Кемалю Ататюрка) з «твердою рукою одного генерала», «гармонізації демократії», яка створила б можливості позбутися парламентської суєти, «пустопорожніх обіцянок популістських блазнів і шулерів», просування до влади «грошових мішків», «жадібності багатьох партій», здатних «грати за правилами», які до певного часу «забезпечують їм перевагу», зменшити розповсюдження вірусу телевізійної та інтернетівської дебільності, відправляти «чиновників-недбальців на гауптвахту» із залученням до громадсько-корисних робіт, перевіряти учасників кримінальних угруповань на «детекторі думок та спогадів...».

Микола Григорчук привертає увагу до основних положень доктрини побудови української міцної держави, про які мовиться у романі «Час тирана. Прозріння 2084 року»: «державу слід будувати на принципах загальнонародного солідаризму і державного націоналізму»; «державою повинна б керувати політично нейтральна адміністрація менеджерів, яка має програму її розвитку на найближчі 25 років»; «засоби масової комунікації не повинні перебувати в руках окремих монопольних політичних та фінансових груп»; «конфіскація несправедливо нажитих олігархами багатств»; «працюючі мають право на два голоси, пенсіонери – на один»; «державна має дбати про розвиток національної культури». Має бути створене «державне агентство пам'яті, національного героїзму та історичної гордості». Варто якомога далі відійти від російського-радянської спадщини «несамовитих червоних бісів», знищити всі комуністичні символи згідно із Законом «Про засудження комуністичного і націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Тоді з народу приниженого, постколоніального і постгеноцидного «поступово виникає народ єдиної країни, народ гордий, такий, що вміє відстояти свою незалежність»⁴. Наша найбільша цінність – єдність України в розмаїтті її земель. А гарантом єдності, об'єднувальною силою може бути сучасна, потужна Українська Армія. Вона буде утримувати від сповзання в яму дрібного політиканства, розбрату і розгулу корупції і може стати одним із головних гарантів державності та незалежності.

Інтелектуально-духовна, морально-естетична та інформаційно-просвітницька цінність гуманітарних праць Миколи Григорчука полягає насамперед в тому, що вони переконливо освітлюють шлях вироблення стійкого українського імунітету,

⁴ Григорчук, М. (2020), Куди йдеш, Україно? ... С. 71–72.

національної ідентичності, розвитку і зміцнення Соборної Незалежної Держави у боротьбі з одвічним московським ворогом. Читаючи книжки «Куди йдеш, Україно?» та «Свобода на барикадах», відчуваєш і розумієш трагізм і незламність духу тривалий час бездержавного народу, де панували безправ'я, приниження, голодомори, лінгвоциди, геноциди, етноциди, духовне, соціальне і політичне покріпачення.

Багатовікова героїчна боротьба національно свідомих українців завершилася відновленням незалежності України. Однак ще чимало громадян України не позбулися неволі духу, яка є суттєвою перепорою до національної єдності. Привернувши увагу до цифри 223, М. Григорчук наголосив, що стільки письменників із 259 було знищено московським комуністичним режимом в Україні за 1930–1938 роки. Це був один із низки зловісних методів руйнування українства як цілісності та знищення України. Нинішня суспільна, божиста місія інтелігенції – цілеспрямовано працювати, щоби повернути всім українцям національну історичну пам'ять. Бо лише на засадах національної пам'яті, моральних цінностей, доброчесності і доброчинства можна побудувати матеріально і духовно багату Українську Державу і відкинути у безодню популізм нинішніх владних чільників, на улесливих гачках яких ще й досі висить чимала кількість виборців.

Серед визначальних ідейно політичних чинників реалізації Національної Ідеї українського державотворення, про які мовиться у науково-публіцистичних працях М. Григорчука, виокремлюємо фундаментальні – мовний і релігійний чинники. Яскравим прикладом для нас є Ізраїль і Польща. У цих державах абсолютизували мову і релігію і саме завдяки такому розумінню сутності державного будівництва і національної ідентичності, всупереч багатьом труднощам, досягають бажаної життєстверджуючої мети.

Отже, питання мовно-культурного, духовно-національного виховання в системі освіти, засобів масової інформації має бути на порядку денному функціонування законодавчої, виконавчої і судової влади. Бо руйнування української національної ідентичності різними методами не припинялося впродовж тридцяти років відновленої Незалежності України. Замість того, щоби спрямовувати інтелектуальні сили на формування автентичних українських національних цінностей, державні чільники досі нав'язують тезу про полікультурність, поліетнічність, природну російсько-українську двомовність. Чимало слуг не українського народу, опезежисти, різні шарії, пальчевські, мураєви та інші фоби і словом не згадують, що за царської і советської московських імперій наплоджено 480 циркулярів, указів, постанов, ухвал, розпоряджень про заборону української мови – найголовнішого джерела української національної сутності, ідентичності. У нинішній надто складній суспільно-політичній, соціально-економічній, морально-психологічній ситуації не забуваймо надзвичайно важливу просьбу Олесь Гончара – берегти собори українських душ. Щоби не згасла ця заповідь видатного Українця, сумлінно, цілеспрямовано працює Микола Григорчук.

Наснажені глибоким змістом, світлою естетичною одухотвореністю праці Миколи Григорчука навстіж відчиняють вікно у світ історичної і сучасної Правди, допомагають морально і духовно покаліченим українцям відчути, збагнути, зрозуміти гібридне кремлівсько-путінське фарисейство, лицемірство про нібито якусь спільність між моксельцями=московитами=росіянами і русичами=руськими=українцями – «спільну історію і спільні корені, нашу культуру та її духовні витoki, наші

фундаментальні цінності та мову, що об'єднали нас назавжди ... спільність наших народів».

Московські рашисти (це гібрид шовінізму, фашизму, нацизму, більшовизму), душі яких залиті кров'ю українських патріотів, не вгавають скреготати зубами і отруйно волати, що вони восьмий рік воюють не зі своїм народом, а з фашистами, нацистами, націоналістами, бандерівцями (нинішніми мазепинцями і петлюрівцями), які окупували їхній Київ та інші міста «юга Великої Росії», тому, мовляв, повертають своє.

Видатний український філософ Григорій Сковорода наголошував: «Віра – світло, що в темряві бачить ...». Книжки фізика Миколи Григорчука «Куди йдеш, Україно?» і «Свобода на барикадах» осявають вірою у Перемогу над окровавленою багатовіковою московською темрявою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Григорчук, М. (2020), *Куди йдеш, Україно? : відгуки, огляди, рецензії*, Український письменник, Київ, 280 с.
2. Григорчук, М. (2021), *Свобода на барикадах: рецензії, публіцистика, відгуки*, Український письменник, Київ, 322 с.

REFERENCES

1. Hryhorchuk, M. (2020), *Kudy ydesh, Ukraino? : vidhuky, ohliady, retsenzii*, Ukrainskyi pysmennyk, Kyiv, 280 s.
2. Hryhorchuk, M. (2021), *Svoboda na barykadakh: retsenzii, publitsystyka, vidhuky*, Ukrainskyi pysmennyk, Kyiv, 322 s.

THE CHARITABLE ENERGY OF THE JOURNALISTIC WORD

Vasyl Lyzanchuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chupryny Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine*

e-mail: kafradioiteleb@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-6995-0360>

The article investigates the immortality of books, collections, including those, translated into foreign languages, composed of the publications of publications of worldview journalism. It deals with top analytics on simulated training of journalists, the study of events and phenomena at the macro level, which enables the qualitative forecast of world development trends in the appropriate contexts for a long time.

Key words: top, analytics, book, worldview journalism, culture, arguments, forecast. The article is characterized intellectual-spiritual, moral-aesthetic and information-educational values of scientific and journalistic works of Professor Mykola Hryhorchuk “Where are you going, Ukraine?” and “Freedom at the Barricades”. Mykola Ivanovych’s creative informational and educational communication are reviews, reviews, reviews and current works of writers, poets, publicists. Such as Maria Matios, Vira Vovk, Roman Ivanychuk, Dmytro Pavlychko, Yuriy Shcherban, Bohdan Korsak, Hryhoriy Huseynov, Vasyl Ruban, Yaroslav Melnyk, Sofia Andrukhovych. His journalistic reflections are about memorable events of the recent past for Ukrainians and historical figures are connected with them.

It is emphasized that in his books Mykola Hryhorchuk convincingly illuminates the way to develop a stable Ukrainian immunity, national identity, development and strengthening of the conciliar independent state in the fight against the eternal Moscow enemy. Among the defining ideological and political realization of the National Idea of Ukrainian statehood, which are mentioned in the scientific and journalistic works of M. Hryhorchuk, the fundamental ones – linguistic and religious – are singled out. Israel and Poland are a clear example for Ukrainians. In these states, language and religion were absolutized and it is thanks to this understanding of the essence of state-building and national identity that it is contrary to many difficulties achieve the desired life-affirming goal.

The author emphasizes that any information in the broadest and narrow sense can be perceived without testing for compliance with the moral and spiritual mission of man, the fundamental values of the Ukrainian ethnic group, putting moral and spiritual values in the basis of state building.

The outstanding Ukrainian philosopher Hryhoriy Skovoroda emphasized: “Faith is the light that sees in the darkness...” Books by physicist Mykola Hryhorchuk “Where are you going, Ukraine?” and “Freedom at the Barricades” are illuminated by faith in the Victory over the bloody centuries-old Moscow darkness.

Key words: journalism, independence of Ukraine, freedom, communication, patriotism, moral and spiritual values, national consciousness.